

KELEIVIS

THE TRAVELER LITHUANIAN WEEKLY

KELEIVIS
Prenumerata - Subscription
Amerikoje ir užsieniuose
metams — 1 year \$7.00
pusei metų — 6 months .. \$4.00
KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

KELEIVIS
Lithuanian Weekly
(Except for two weeks in July)
Published in So. Boston, Mass.
Since February 9, 1906
KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

NR. 36

"Keleivio" telefonas AN 8-3071

SO. BOSTON, MASS., 1971 METŲ RUGSEJO - SEPTEMBER 21
Second-class postage paid at Boston, Massachusetts

Atskiuro numerio kaina 20 centų

67-TIEJI METAI

Artimuose Rytuos atgyja prigesusi karo liepsna

Jau apsišaudyta raketomis. Numuštas Izraelio lėktuvas. Suezio kanalo zonoje įtempimas labai didelis, ir arabų ir žydų karinės pajėgos pasiruošusios galimiems didelio masto susirėmimams. Jungtinių Tautų gen. sekretorius U Thant pranašauja liūdną ateitį.

Palyginamai ilgai trukusios Jungtinių Tautų įgaliotinio Gunnar Jarring ir JAV pastangos kaip nors suvesti Izraelį ir arabus prie taikos derybų stalo ir rasti taikiai gražinti abiem šalim primtiną formulę, artodo, baigėsi nesėkme. Tarpininkams nepasisekė pasiekti net ir dalinę nuolaidų, leidžiančių atidaryti susisiekimui Suezio kanalą. Besitikint taikos, abu priešininkai tik dar labiau įsitvirtino savo pozicijose, Egiptas apsiginkluodamas sovietiniais, o Izraelis amerikiečių ginklais. Su apsiginklavimo didėjimu ėmė stiprėti ir žodiniai grasinimai, kol jie staiga pavirto pabūklų garsais, vis dažniau tai vienur, tai kitur sugriaudžiančiais 105 mylių ilgumo Suezio kanalo linijoje.

Izraelio ir arabų apsišaudymai pirmiausia atėjo Lebanono pasienyje, kur žydai, sakoma, apšaudė apie pustrėčios mylios nuo sienos esantį arabų Rmaič kaimą. Po to egiptiečių raketos numušė Izraelio lėktuvą 15 mylių į rytus nuo Suezio kanalo. Žydai ėmė keršyti, vietoje Suezio zonoje abiejų priešų kariuomenės pasiruošusios puolimui ar gynimui, si, ir dabar, pavieniam šūviui sutratant, su dideliu į-

tempimu laukiama pavojingiausio momento.

Atgyjančio karo baime ypač didina Egipto prezidento Sadat nedviprasmiški grasinimai ir Izraelio nenuolaidumas, nes už abiejų pečių stovi galingi rėmėjai — Sovietų S-ga ir JAV.

Tokio pavojaus akivaizdoje gana pesimistiškai nukalbėjo ir Jungt. Tautų gen. sekr. U Thant, siūlydamas ginčą perkelti į Saugumo tarybą.

Jis pripažino, kad iki šiol nei JT atstovai ambasadoriui Jarring, nei JAV diplomatams žydų ir arabų sutarkymo misija nepasisekė. Jo nuomone, čia ega kaltas Izraelis, kuris nesileidžia į didesnes nuolaidas ir, atrodo, visiškai nėra linkęs gražinti arabams užimtų teritorijų. Nepavykusios pastangos atidaryti ir Suezio kanalą susisiekimui, nuo kurio krantų buvo siūloma žydams pasitraukti. Taigi, tokiai padėčiai esant, karo veiksmai vėliau ar anksčiau turės atnaujinti. Bet tas atnaujinęs žydų-arabų karas dabar galys būti žymiai didesnis ir pavojingesnis pasaulio taikai, nes jis galys neapsiriboti vien Artimųjų Rytų sritimis.

Tai kalbėdamas, U Thant turėjo galvoje JAV ir Sovietų S-gą, kurios, remdamos savo globotinius, gali ir betarpiškai susikauti.

Tas įtempimas ypač padidėjo praėjusią savaitę, kai prasidėjo žydų Naujieji — 5732-rieji — metai. Jeruzalėje prie Raudų sienos buvo ta proga susirinkę apie 10.000 žydų. Čia arabų teroristas metė bombą, kuri, be kitų, sužeidusi 17 amerikiečių maldininkų. Teroro veiksmai atnaujino ir kitur, ir Artimųjų Rytų oras dar labiau pakvipo paraku.

Kambodijoj uždegė alyvos tankus

Komunistai išsprogdino Kambodijos sostinės naftos tankus, kurie aprūpino nafta civilinius gyventojus.

Tankai priklausė Esso ir Shell bendrovėms. Tankai, kuriuose yra kariuomenės skirtos naftos atsargos, nenukentėjo.

Kalbama, kad prez. Nixonas numatęs vykdyti Kiniją ir pasimatyti su Ma oTse-tungu dar šiais metais.



Atticos, N.Y., kalėjimo kiemas po riaušių. Kairėje stovi New Yorko valstijos kalėjimų viršininkas Russel G. Oswald. Čia daugiau nei tūkstantis kalinių 5 dienas tęsė riaušes, pagrobė 36 įkaitus, grasindami visus nužudyti, jeigu nebus priimti riaušinių reikalavimai. Kai paaiškėjo, kad su riaušininiais negalima geruju susitarti, jie buvo kareivių ir policijos jėga numalšinti. Žuvo 10 įkaitų ir 31 kalinys, o dar daugiau yra sužeistų. Dabar tik aiškina, ar įkaitai buvo papiauti, ar nušauti per malšinimą.

Priminė Nixonui S. Kudirkos bylą

Rugsėjo 12 d. prezidentas R. Nixonas priėmė Baltuosiose rūmose Washingtono tautybių respublikonų atstovus. Priėmimo dalyvavo ir Amerikos Lietuvių Tarybos įgaliotinis ir respublikonų tautybių valdybos pareigūnas dr. Jonas Genys.

Dr. J. Genys turėjo progos prez. Nixonui iš naujo iškelti Simo Kudirkos reikalą ir paprašyti pagalbos.

Prezidentas davė sugestijų, kaip reikėtų šiuo klausimu veikti. ALTA tuo reikala jau pradėjo daryti žygius. Be to, dr. Genys Kudirkos reikalą kalbėjo ir su transporeto sekretorium John Volpe, kuris pažadėjo reikalą paremti.

Priėmimo iš lietuvių dalyvavo dr. J. Genys, K. Oksas ir John Burgys. Ten taip pat dalyvavo teisingumo sekretorius J. Mitchell, izdo sekr. J. Connally, Richardson ir dar daug kitų aukštų pareigūnų.

Respublikonų tautybių taryba yra sudaryta iš 35 tautų atstovų.

Kas bus po 90 dienų "užsaldymo"?

Vyriausybė dar nėra paruošusi plano, ką darys, kai lapkričio 13 d. pasibaigs "užsaldytų" atlyginimų, kainų ir nuomų 90 dienų terminas. Prez. Nixonas laikraštiniams pasakė, kad, minėtam terminui pasibaigus, teks suvaržyti stambiąsias pramonės šakų darbininkų algas ir gaminių kainas, o tam reikalingi smulkūs planas būsiąs paskelbtas apie spalio mėnesio vidurį.

Skelbiama, kad bus attraukta visa JAV kariuomenė iš Vietnamo iki 1972 m. gegužės mėn. jei komunistai paleis JAV belaisvius.

Nesiims priemonių Thieu nuversti

Kaip žinoma, spalio pradžioje P. Vietnamas rinksis prezidentą. Kandidatų tėra tik vienas dabartinis prezidentas Thieu, nes abu kiti kandidatai, iš anksto numatydami, kad rinkimai nebus laisvi, savo kandidatūras atšaukė. Todėl laikas čia jau siūlo nutraukti Vietnamui paramą, nes jis einas ne demokratiniu keliu.

Prez. Nixonas korespondentams pareiškė, kad toks siūlymas negali būti priimtas, nes tada JAV-bės turėtų nutraukti pašalpą 61 valstybei, kur demokratinės santvarkos dar mažiau, negu P. Vietname.

Mes norėtume ir darome pastangų, sakė prezidentas, kad P. Vietnamas sparčiau žengtų demokratijos keliu, bet ir JAV-se demokratija, kokia ji yra šiandien, ne perkelius metus pasiektą. Tai negalima norėti, kad ir P. Vietname jau būtų tokia demokratija, kaip JAV-se. Bet pažanga daroma. Buvo padaryta klaida, pašalinant prezidentą Diemą. Nuvertus Thieu, prasidėtų vėl perversmas po perversmo, ir būtų atviras kelias komunizmui. Antros tokios klaidos nepadarykime.

Taip galvoja prezidentas.

Vietname opozicija demonstruoja.

P. Vietname opozicija dabartiniam prezidentui rengia protesto demonstracijas, o vyriausybė sodina į kalėjimą savo priešininkus. Pasakutiniuoju metu Saigone suimta 400 asmenų.

Britanijos karalienės Elzbiotos II vyras Pilypas pirmą kartą apsilankė komunistinėje šalyje — Vengrijoje. Nuo Rusijos caro nužudymo joks karališkos šeimos narys nėra buvęs sovietų sferoje.

Brandt patenkintas kalba su Brežnevu

V. Vokietijos kancleris Willy Brandt Kryme pasimatė su Sovietų S-gos komunistų vadu Brežnevu. Grįžęs į Bonną, jis korespondentams pareiškė, kad kelione ir tuo pasimatymu esąs patenkintas. Brežnevas, esą, labai realiai žiūrįs į Europos ir santykių su Vakarais problemas.

I korespondentų klausimą, ar jis nestumias V. Vokietijos į Sovietų Sąjungos glėbį, Brandt atsakė, kad Vokietija ne viena kalba su rusais, bet kaip dviejų sąjungų atstovė — Atlanto pakto ir Bendrosios rinkos. Ji veikia taip pat artimai bendradarbiaudama su JAV. Vokietija netapusi nei sovietų, nei jų santvarkos išskirtina draugė, bet greičiau tiksliai, kaip ir kitos Vakarų valstybės, turinčios sutartis su sovietais.

Raudonoji Kinija Saugumo Taryboje

Prez. Nixonas spaudos konferencijoje pareiškė, kad JAV-bės balsuos už komunistinės Kinijos priėmimą į Jungtines Tautas ir Saugumo Tarybą, bet darys viską, kad Tautinė Kinija nebūtų išmesta iš J. Tautų.

Jungtinių Tautų sesija prasidėjo antradienį. Kinijos priėmimo klausimas, sakoma, nebus sprendžiamas anksčiau, kaip spalio vidury.

Sustojo ejęs Look žurnalas

Nuo spalio 19 d. sustabdomas Look žurnalas, ejęs 34 metus. Jo spausdinama 6 pusė milijono egzempliorių, bet dėl pakeltų pašto tarifų ir sumažėjusių skelbimų atsirado didelių nuostolių, ir žurnalas turi būti sustabdytas.

Bimbai Chruščiovas dar gyvas

Chruščiovas mirė rugsėjo 11 d., o A. Bimbos redaguojama "Laisvė" net rugsėjo 17 d. laidojo dar ne žodžio nepranešė apie Nikitos mirtį.

Kitaip elgiasi "Vilnius" redakcija. Ji rugsėjo 14 d. išspausdino žinutę, pavadintą "Plačiai nuaidėjo Chruščiovo mirtis".

Konfiskavo \$40 mil. vertės heroino

New Yorko policija konfiskavo 200 svarų \$40 mil. vertės aukštos kokybės heroino, paslėpto importuotame automobilyje. Ryšium su tuo suimti 5 asmenys.

Tai antras pagal dydį tos rūšies laimikis. 1968 m. taip pat New Yorke buvo konfiskuota 246 svarai heroino.



Buvęs Atticos kalėjimo įkaitas Elmer Huehn liko apsikabinęs savo žmona, kai jis buvo gyvas išlaisvintas. Jis sako, kad kalinys, kuris buvo prie jo priskirtas ir turėjo jį papiauti, rengdamasis tai padaryti pirmą kartą jam smogė, kad jis nuvirtų į žemę ir apsimetė esąs negyvas. Tuo būdu jis išsigelbėjo.

Kalėjime žuvo 41 žmogus

Attica, N.Y., nepaprastai stipriai saugojamame kalėjime rugsėjo 9 d. prasidėjo kalinių riaušės, kurias beveik jau būtų galima vadinti sukilimu. Čia yra uždaryta apie 2.000 kalinių, daugiausia įvairių kriminalinių nusikaltėlių. Jų dauguma yra iš New Yorko miesto srities negrai ir portorikiečiai. Visi kalėjimo sargai baltieji.

Atrodo, kad dėl kalėjimo tvarkos klaidų, be to, ir dėl išaugusios rasinės neapykantos bei agitacijos iš šalies taip išbujojo sukiliminė nuotaika, kad ji pasireiškė tokiais kruvinais padariniais, kurie sukrėtė visą šalį. Sukilę kaliniai pagrobė įkaitais 10 kalėjimo tarnautojų ir, grasindami juos nužudyti, ėmė statyti savo sąlygas, tarp kitko reikalaudami amnestijos.

Derybos su sukilėliais tęsėsi iki rugsėjo 13 d. Buvo pažadėta įvykdyti net 28 kalinių reikalavimai, bet jie kietai reikalavo ir amnestijos ir pasimatymo su gubernatorium Rockefelleriu. Gubernatorius vykti į derybas su kaliniais atsisakė, o šiem nenusileidžiant, buvo duotas įsakymas policijai ir tautinės gvardijos kariams jėga riaušes numalšinti. To kruvino malšinimo rezultate — 10 įkaitų ir 31 kalinys žuvo.

Dabar, po riaušių numalšinimo, iškilo dar daugiau neaiškumų, aiškinant to įvykio priežastis ir padarinius. Tam reikalui buvo sudarytos net penkios specialios komisijos, kurių tyrimų žinios kartais labai prieštarauja. Pradžioje buvo skelbiama, kad įkaitus papovė kaliniai, o vėliau ėmė aiškėti, kad jie nušauti. O nušauti galėję būti tik malšinimo metu netęcia, nes įkaitai būvę perrenkti kalinių drabužiais ir sukilėliai juos panaudoję priedangai per apšaudymą.

Kongresmano Pepperio vadovaujama komisija, esą, gavusi davinį, kad kaliniai jau buvo beatsisakę amnestijos reikalavimo ir, turint dar kiek kantrybės, būtų buvę galima kraujo praliejimo išvengti. Kiti kaltina gubernatorių Rockefellerį, kad tas nėjęs su kaliniais derėtis ir davęs įsakymą šaudyti. Gi Rockefelleris aiškina, kad, derybose dalyvaujant jo atstovams, nebuvę prasmės dar ir jam pačiam su pagal įstatymus teisėtai nubaustais nusikaltėliais kalbėtis, nes kitą kartą jie reikalautų pasimatymo su pačiu prezidentu.

Dabar kaltinama ir šalies kalėjimų sistema, kalinių perblogas ar ir pergeras traktavimas, ir prisibijoma, kad tokių pat kruvinių riaušių nekiltų ir kitur.



"Raudonosios Kinijos premjeras Chou En-lai (viršuje) yra klatingiausias žmogus pasauly ir profesionalus melagis". Taip Tautinės Kinijos kardinolas Yu Pin Paul (apačioje) pasakė prezidentui Nixonui.

